БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 204 (6133)
ОКТЯБРИИН 10
ВТОРНИК
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталинда рапортнууд (1-дэхи нюур).
Октябриин урда тээхи мүрысөөе улам үргэдхэе! (1-дэхи нюур).
Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл (2-дохи нюур).
К. Маслов. — Политическэ һуралсалай түрүүшын үдэрнүүд юу харуулнаб (2-дохи нюур).
Д. Степанов. — Тэжээл бэлэдхэлые зогсоохогүй (3-дахи нюур).
А. Стручков. — Арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд өөһэдынгөө зэргэнүүдые бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ (3-дахи нюур).
В. Минеева. — Хүдөө ажахын налог (4-дэхи нюур).
ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси (4-дэхи нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ШҮҮМЖЭЛЭЛ БА ӨӨРЫГӨӨ ШҮҮМЖЭЛЭЛГЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ

Ленин—Сталинай парти өөрынгөө агууехэ тэмсэлэй бүхы үенүүдтэ большевистскэ шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын үзэл бодолоор ажалшадые хүмүүжүүлдэг, тэдэнэй творческо үүсхэл, идэбхиие хүгжөөдэг, арад олониитын эршэ хүсые бадаруулдаг ба манай уг зорилгодо — коммунизм байгуулха хэрэгтэ зорюулдаг байна. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ хадаа советскэ обществын хүгжэхэ тусхай хуули болон ба хүгжэлтын хүсэн мүн гэжэ нүхэр Сталин сэсэн мэргэнээр тодорхойлһон байха юм.

«Хуушан ба шэнын хоорондохи, үхэжэ хосоржо ба урган мандажа байгаа юумэнүүдэй хоорондохи тэмсэл хадаа манай обществын хүгжэлтын үндэһэ һуури гээшэ. Манай хүдэлмэридэхи дутуунууд ба алдуунуудые, большевигүүдтэ ёһохо сэхэ шуудаар ба үнэн сэхээр тэмдэглэнгүй, элирүүлэнгүй байгаа һаа, бидэнэр өөрынгөө урагшаа дабшаха замые хааха болообди. Харин бидэнэр урагшаа дабшахые хүсэнэбди. Имагтал урагшаа дабшахые хүсэдэг ушарһаа, бидэнэр үнэн сэхэ ба революционно шүүмжэлэлые шухалын шухала зорилгонуудайнгаа нэгэн болгон табиха ёһотойбди. Энээнгүйгөөр урагшаа дабшахын арга үгы. Энээнгүйгөөр хүгжэжэ шадагүйбди», — гэжэ нүхэр Сталин 1927 ондо хэлэһэн юм.

Манай парти нүхэр Сталинай эдэ заабаринуудые өөрынгөө бүхы ажал-ябуулгада хүтэлбэри болгоно. Большевизмын хүсэниинь ямар юумэндэб гэбэл, энэ хадаа шүүмжэлэлһээ айдаггүй, харин дутуу дунданuудые шүүмжэлэн, улам урагшаа дабшаха эршэ хүсэ оложо абадаг байна. Коммунистическэ парти болбол амжалтануудайнгаа хэды ехэ байбашье һанаагаа амархагүй, бэрхэшээлнүүдые эрид шууд дабаха, хүдэлмэридэхи дутуу дунданuудые элирүүлхэ, саашадаа дабшажа шэнэ илалтануудые туйлаха гэжэ советскэ хүнүүдые уряалдаг байгаа, уряалжа байна.

Коммунизм байгуулгаар манай Эхэ ороной туйлаһан амжалтанууд советскэ хүнүүдэй дунда хуулита омогорхол үүсхэнэ. Советскэ оромнай алдарта ба һүр жабхалантай замаар ябаа. Советскэ орон хадаа хэдэн зуун жэлэй гээгдэлые богонихон аад, түүхэтэ болзор соо усадхаад, хүсэн түгэс социалистическэ индустриально-колхозно гүрэн болоо. Коммунистическэ байгуулалтын түсэбүүдые партиин хүтэлбэри доро амжалтатайгаар бэелүүлжэ байгша советскэ гүрэнэй али тухай ехэ хүсэн болоһые мүнөө бултадаа хаража байна.

Манай амжалтануудай ехэ байха бүринь, зорилгонуудайнгаа ехэ байха бүринь, советскэ хүнүүд өөрынгөө хүдэлмэридэ улам ехэ эрилтэ хэнэ, шүүмжэлэлэй ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын методые хэрэглэн, дутуу дунданuудтай бүри шангаар тэмсэнэ.

Энэнэй ушарынь түбхын түрүүндэ юуб гэбэл, советскэ хүнүүд хадаа советскэ гүрэнөө улам бэхижүүлхэ ябадалые тон шухалада болоно. Коммунизм байгуулга — манай ороной бүхы ажалшадай түрэл хэрэг. Большевигүүдэй парти ба тэрэнэй хүмүүжүүлһэн советскэ хүнүүд болбол нүхэр Сталинай һургадаг ёһоор хүдэлмэрилжэ ба тэмсэжэ байна.

Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха оршон байдал байгуулха—хүтэлбэрилэгшэ бүриин, партийна организаци бүриин тон шухала зорилго болоно. Иимэ хүтэлбэриин ёһо гурима ойлгодоггүй хүн—хүтэлбэрилэгшэ бэшэ гээшэ, тэрэ хадаа партийна хүтэлбэриин гол ёһые ойлгоогүй байна. Өөрыгөө шүүмжэлэлгые хабшаха ябадал хадаа партийна хүдэлмэридэхи алибүхы эдэбхи үүсхэлые үгы хэхэ, хүтэлбэриин нэрэ хүндые партийна олониитын дунда бууруулха, партиие задагайруулха ба партийна организациин ажабайдалдань бюрократнуудай, партиин хорото дайсадай антипартийна заншалнуудые бии болгохо гэһэн удхатай гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Манай парти хадаа өөрыгөө шүүмжэлэлгые хабшаха багаханшье һэдэлгэдэ эсэргүү хайра гамгүй тэмсэл ябуулна, дороһоо гараһан ба манай хүдэлмэриие һайжаруулгада зорюулагдаһан шүүмжэлэлые халуунаар дэмжэнэ. Шүүмжэлэлые хабшалгын замда, шүүмжэлэлэй түлөө мүрдэхэ замда ороһон хүтэлбэрилэгшэд ударидахы тушаалнуудта байжа болохогүй.

Партиин Костромской обкомой секретарь байһан И. Кузнецов тиимэ буруу замда ороод, кадрнуудые шэлэн абаха, дэбжүүлхэ ба хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэ алдуунуудые гаргаа, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхэ ябадалда туһалдаггүй байгаа. Партиин Костромской обкомой пленум хадаа хүтэлбэриин тиимэ большевистскэбэшэ методүүдые эрид шууд шүүмжэлэн, большевизмын удхада харша, бюрократическа заншалнуудые эрид шууд буруушааһаниинь элитэ.

Өөрыгөө шүүмжэлэлгые хүгжөөхэ ба дэмжэхэ гээшэ элирүүлэгдэһэн алдуунуудые юрэл мэдэрхэ, шүүмжэлэлые зүб гэжэ мэдэрхэ тэдыгээр дүүрэхэ ёһогүй, харин шүүмжэлэлэй үрэнүүдые туйлаха, алдуунууд ба дутуунуудаа дары усадхаха, хүдэлмэреэ һайжаруулха ябадал болоно. Шүүмжэлэлэй зүб байһые гансал үгээрээ мэдэрээд, тэдэ дутуунуудые зайсуулхын түлөө тэмсэл ябуулаагүй һаа, үнэндөө шүүмжэлэлые хабшаһан ябадал болохо байна. Шүүмжэлэл хэхые уряалдаг аад, үнэндөө шүүмжэлэл хабшадаг хүтэлбэрилэгшэдшье бии байдаг. Шүүмжэлэлдэ иимээр хандалгын болошогүйнь элитэ. Шүүмжэлэлэй үргэдхэгдэхын, гүнзэгырүүлэгдэхын ба уг зорилгодоо хүрэхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб гэбэл, шүүмжэлэлдэ һаад хэдэг, тэрээниие дэлгэрүүлгэдэ тойбо татадаг хүнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ, зүб шүүмжэлэл хэһэн бүхы хүнүүдые мүрдэлгэһөө, хабшалгаһаа хамгаалха хэрэгтэй. Үнэн зүб шүүмжэлэл хэгшэд коллективэй зүгһөө эмхитэй дэмжэлгэ абадаг байханиинь шухала.

Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ манай хэблэл маша ехэ үүргэ дүүргэнэ. Хэблэл болбол общественнэ һанал бодолой трибуна мүн. Энэ хадаа шэнэ ажабайдал зохёогшо олон миллион ажалшадай айхабтар ехэ дүй дүршэлые согсололгодонь, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхэдэнь партида туһална. Хэблэл болбол коммунистическэ байгуулалтада үргэн олон ажалшадые татан элсүүлгэдэнь, тэдэнэй творческо үүсхэлые хүгжөөн бадаруулгадань партида туһална.

Хэблэлэй шанга сигналнуудые хэрэгсээхэгүй ябадал гаргажа, нютагуудтахи зарим партийна организацинууд алдуу хэдэг байна. Тэрээнһээ гадна, зарим партийна комитедүүд шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэлэй үүргые ойлгодоггүй, хэблэлдэ гараһан шүүмжэлэлые дэмжэдэггүй, харин тэрээниие дуугайгаар үнгэргэдэг, заримдаа шүүмжэлэлэй түлөө харюусалгада хабаадуулдаг байха юм. Шүүмжэлэлдэ иимээр хандахадаа, партийна организациие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хоро хэнэ гээшэ.

Партийна хүтэлбэри хадаа бодото тодорхой, творческо хүтэлбэри мүн. Табигдажа байгаа эрилтэнүүдэй дээдэ хэмжээндэ байхын тула партийна хүтэлбэрилэгшэ бүхэн марксистско-ленинскэ һургаалые эсэшэ сусашагүй шудалха, байгуулалтын ба тэмсэлэй мүнөөнэй дүй дүршэлые шудалха, үдэр бүриин дүнгүүдые гаргажа байха, перспективэтэйгээр хүдэлмэрилхэ, шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ ёһотой.

Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ—манай хүгжэлтын түгэлдэр ехэ хүсэн, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ партиин нүлөө ехэтэ зэбсэг юм.

Шүүмжэлэл хадаа советскэ арадай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ Ленин — Сталинай партиин асари ехэ хүсэнэй гэршэ мүн. Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые дэлгэрүүлэн хүгжөөхэ ябадал—манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулхын тула ехэ ба олоянзын хүдэлмэри эрхилжэ байгаа бүхы партийна организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

(**«Правдын»** октябриин 8-най түрүү бэшэгһээ).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ *нүхэр Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Латвийска ССР-эй колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Нёдондо жэлэйхиһээ 894 мянган пүүд үлүү ехэ эдеэ хоолой культуранууд—хара таряан ба шэниисэ гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба. Энэ жэлдэ республикын колхозууд ба совхозууд 1951 оной үргасада хэрэгтэй өөрын үрһэнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангажа, колхозно ба совхозно ниитын малажалда фуражна фонднуудые байгуулжа байна.

Колхозууд, совхозууд ба индивидуальна тушаагшад һү, тоһо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ, мүн республикын тоһо үйлэдбэрилдэг промышленность малай тоһо болбосоруулха түсэбөө дүүргэээ гэжэ, Иосиф Виссарионович, Танда мүн лэ мэдээсэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһээ 94 550 пүүд үлүү ехэ тоһон үйлэдбэрилэгдөө. Тэрэшэлэн нооһо, үбһэ ба үндэгэ бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээ.

Коммунизмын туйлай ехэ барилганууд тухай ССР Союзай Правительствын түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон Латвийска деревниин ажалшад хартаабха ба мяха бэлэдхэлгээр гүрэнһээ тоосохо, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгын түсэб дүүргэхын тула намарай пар хахалха, колхозно болон совхозно ниитын малда дулаан ба сахалан үбэлжэлгэ хангаха, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые түргэнөөр түгэсхэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэд.

Латвийска ССР-эй колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болбол Ленин—Сталинай агууехэ партиин хүтэлбэри доро колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхын ба ниитын ажахые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын түлөө, манай Советскэ Эхэ ороной хүсэ шадалые улам хүгжөөхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэхэ гэжэ хүсэд шиидэнхэй байна.

Латвиин КП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь Я. КАЛНБЕРЗИН.
Латвийска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо М. ПЛУДОН.
Бэлэдхэлэй Министерствын Латвийска ССР-тэхи Түлөөлэгшэ А. БЛОЩАНЕНКО.
Латвийска ССР-эй хүдөө ажахын Министр Я. ВАНАГС.
Латвийска ССР-эй мяха ба һүнэй промышленностиин Министр А. ГРАВИТ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ *нүхэр Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Партиин, Советскэ правительствын ба Иосиф Виссарионович, Танай өөрынтнай асари ехэ туһаламжын ашаар Красноярска хизаарай Хакасска автономно областиин колхознигууд, колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд һайн шанартай орооһоор таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдеэ хоолой культурануудые бэлэдхэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэйхиһээ 600 мянган пүүд таряан, тэрэ тоодо 470 мянган пүүд эдеэ хоолой гол культура — шэниисэ ехээр тушаагдаба. Тэрэшэлэн тоһото культурануудай үрһэ бэлэдхэхэ түсэб 142 процент ба олон жэлэй ногоонуудай үрһэ хааха түсэб 131 процент дүүргэгдээ. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө үгтэһэн сэёдуудаар гүрэндөө колхозуудай таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Областиин колхозууд ба совхозууд 1951 оной хабарай тарилгын өөрын үрһэнүүдээр бүрин хангагдаа. Колхознигууднай ажалта үдэрнүүдтээ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ үлүү ехэ таряа абажа байна.

Хүндэтэ нүхэр Сталин! Манай ороной колхозууд ба совхозууд **тушаа саг үргэлжэ анхарал табидагайтнай түлөө, парти ба правительствода, Танда өөртэтнай областиин ажалшад гүнзэгы баясхалан хүргэнэ, эдэнэр өөһэдынгөө амжалтануудаар нэн түрүүндэ** түс анхаралдатнай уялгатай. Энэ анхарал ба туһаламжа хадаа инаг Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндын түлөө ажалай шэнэ габьяада областиин бүхы ажалшадые зоригжуулна.

Хакасска автономно областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие амжалтатайгаар түгэсхэхын, малаа һайнаар үбэлжүүлхын ба колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхые хангахын тула бүхы хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

ВКП(б)-гэй Хакасска обкомой Секретарь Т. НЕМЕЖИКОВ.
Хакасска автономно областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ С. ГОНЧАРЕНКО.
Бэлэдхэлэй Министерствын Хакасска автономно областьдохи Түлөөлэгшэ А. СЕРПУХОВИТИН.
Хакасска автономно областиин хүдөө ажахын управлениин Начальник А. АНАНЬЕВ.

РСФСР-эй нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл Москвагай районуудта үдэр тудам улам бүри үргэдхэжэ байна. Олон арбаад мянган агитаторнууд советскэ һунгуулиин системын удхые ажалшадта ойлгуулна.

Сталинай нэрэмжэтэ автозавод дээрэ, «Серп и Молот» «Фрезер», «Компрессор», «Борец», «Станколит» заводууд дээрэ, Щербаковой нэрэмжэтэ комбинат ба бусад предприятинууд дээрэ һунгуулиин хуули тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Партиин Сталинска, Молотовско ба бусад райкомуудта парторганизацинуудай секретарьнуудай суглаанууд боложо, һунгагшадай дунда агитационно-олониитын хүдэлмэри ябуулха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Бүхы районуудай гүйсэдкомууд хадаа агитпунктнуудай, һунгуулиин округуудай ба участогуудай центрнүүдэй байха байрануудые бэлэдхэжэ байна. Октябриин 10 хүрэтэр энэ хүдэлмэри дүүргэгдэхэ.

Октябриин урда тээхи мүрысөөе улам үргэдхэе!

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнэй түлөө ВКП(б)-гэй айкомуудай ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай зууршалгаар доро дурсагдаһан колхозууд республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдээ гэбэл:

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ:

«КРАСНАЯ ПАХАРЬ» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **А. Г. КОЛМАКОВ**).

КАБАНСКЫН АЙМАГ:

Тимлюйскэ сельсоведэй **СТАЛИНАЙ** нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **В. Г. КОБЫЛКИН**, парторганизациинь секретарь **М. В. ИЛЬКОВ**).

Тимлюйскэ сельсоведэй **МОЛОТОВОЙ** нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **П. И. ШЕВЕЛЕВ**, парторганизациинь секретарь **И. И. ПОМАЗКИН**).

Посольско сельсоведэй **ЧКАЛОВАЙ** нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **А. В. ИЛЬКОВ**, парторганизациинь секретарь **И. Т. ЛЮТОВ**).

ХОРИИН АЙМАГ:

Ашангын сомсоведэй **«III ИНТЕРНАЦИОНАЛ»** колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр **БАЛДАНОВ**, парторганизациинь секретарь нүхэр **РИНЧИНОВ**).

Табанжэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Улан-Үдын мяха-консервын комбинадай колбасна цехын коллектив комбинат соогоо түрүүлэн табанжэлэйнгээ түсэб болзорһоонь гурбан һараар урид дүүргэбэ.

Цехын коллектив продукци бүтээлгэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, 1950 оной 9 һара соо табанжэлэй түрүүшын жэл болохо 1946 онойхидо орходоо хоёр дахин шахуу ехэ продукци бүтээн гаргаба. Энэ хадаа манай социалистическэ үйлэдбэриин саг үргэлжэ урагшаа дабшажа ябаһаниие гэршэлнэ.

Цехын начальник нүхэр Юращик иигэжэ хөөрэнэ:

—Манай бүтээһэн продукци Сибириин ба Дальна Востогой бүхы городуудта эльгээгдэнэ. Комбинадай газаа түхэреэн жэл соо һүни үдэргүй бэлэн продукциин вагонуудта ашаалагдажа байдагаарнь болоходо, бидэнэрэй ямар ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилдэг байһамнай эли болоно.

Манай республикын колхозууд болон совхозуудай ниитын малажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй ашаар, манай цех табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Хэрбээ табанжэлэй эхеэр манай комбинат түүхэй эдые Советскэ Союзай ондоо областьнууд ба республиканууднаа гол түлэб абадаг байгаа һаа, мүнөө түүхэй эдэй нилээд ехэнхи хубинь республикын аймагуудһаа ородог болоо.

—Республикын колхозууд ба совхозуудай гахай үдхэхэ ябадалаа эрид дээшэлүүлһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Юращик саашань үргэлжэлүүлнэ. —Энэ хадаа продукциингаа ассортиментые үргэдхэхэ арга бидэнэртэ олгобо.

Түүхэй эдэй бата бэхи база байгуулга хадаа ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха шэнэ замуудые бэдирхэ ябадалда цехын коллективые зорюулба.

Тиин тус цех үнгэрһэн юһэн һара соо бүхы үйлэдбэрилһэн продукциингаа өөрын үные 200 мянган түхэригөөр химдаруулаа. 1949 ондо эрхим шанартай продукциин түлөө цех соо оройдоо гурбан бригада мүрысэжэ байгаа һаа, мүнөө аяар арбан дүрбэн бригада мүрысэнэд. Тэдэнэй олонхинь эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг болоһон байна.

Түрүүшынгээ амжалтаар зоригжоһон коллектив бүри ехэ амжалта туйлажа, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 33-дахи жэлэй ойе угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэр октябрь һара соо бүхы цехээ стахановска цех болгожо, һайндэрлэхэ гэһэн уялга абанхай.

Энэ зорилгоор инженер Ковалевэй үүсхэл нэбтэрүүлгэ амжалтатайгаар ябуулагдажа байна. Мүнөө цехын эрхим стахановецууд нүхэд Рогова, Осеев болон бусадай хүдэлмэриин дүй дүршэл шэнжэлэгдээд, бүхы хүдэлмэришэдэй шадабари болгогдожо байна.

Ц. Зандинов.

Түмэршэ дархашуул үбэлдэ бэлэн

Улан-Үдэ станциин паровозно депогой кузнечнэ цехын коллектив ноябриин 7-ной һайндэр хүрэтэр жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэр тиихэтээ хамта үбэлдэ бэлэдхэлые һайнаар дүүргэбэ.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд мастер нүхэр Холодковой хүтэлбэреэр ябуулагдаа. Цехынь корпусой хананууд дулаалагдажа, сагаадагдажа дүүрэә. Үүдэн ба сонхонуудтань дабхар раманууд табигдаа. Түлишэ гүйсэд бэлэдхэгдэнхэй.

Энэ шухала хэмжээ-ябуулгые бэелүүлгэдэ стахановец нүхэр Петров түрүүтэй түмэршэ дархашуул ехэхэн үүсхэл оролдолго гарган хүдэлмэрилөө. Тэдэнэр хадаанайнгаа нормонуудые 100 холо гаран процент дүүргэжэрхёод, хүдэлмэриингөө һүүлээр цехээ дулаалалгада хэдэ хэдэн часаар ажалладаг байгаа.

Кузнечнэ цехынхид үбэлдэ бэлэдхэлые иигэжэ, үүсхэл оролдолго ехэтэйгээр ябуулһанай ашаар депо соогоо хамагһаа түрүүлэн үбэлдэ бэлэн болоһоной паспорт абаба.

Мүн автоматна ба электромеханическа цехүүдэй коллективүүд үбэлдэ бэлэдхэлые саг болзор соонь дүүргэжэ шадаба. Һаяхан үнгэргэгдэһэн гүрэнэй комиссиин үзэхэдэ 22 паровозууд үбэлдэ эрхимээр бэлэдхэгдэһэн байба.

Н. Цыбенов.

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛ

★

4 мянган агитаторнууд

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй Президиумүүдэй Указуудай толилогдоһонһоо хойшо Улан-Удэ городой хүн зоной дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Агитколлективүүдэй составуудта эдэбхитэй коммунистнууд, комсомолецууд ба партийнабэшэ нүхэдүүд шэнээр нэмэжэ оруулагдаба. Һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ город дотор 4 мянга шахуу агитаторнууд хүдэлмэрилхэ юм. ВКП(б)-гэй райкомууд 40 үлүүтэй хүнүүдые агитпункт даагшад болгон баталһан байна. 80 үлүүтэй лекторнууд ба элидхэлшэд «Советскэ һургуулиин системэ», «Советскэ Союз—эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түшэг мүн», «ВКП(б)—манай агуу ехэ илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые, хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байна.

ВКП(б)-гэй горкомой дэргэдэхи ба паровозо-вагонно заводой партийна кабинедүүдтэ «Сталинска Конституци — дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституци мүн», «СССР-эй гражданинуудай эрхэнүүд ба уялганууд» гэһэн ба бусад темэнүүдээр выставкэнүүд бэлэдхэгдэжэ байна.

Агитпунктнууд байгуулагдаа

ВКП(б)-гэй Пригороднэ райком ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ябуулжа эхилээ. Партиин райком партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөө үнгэргөө. Тус зүблөөн дээрэ 10 агитпунктнуудые байгуулха гэжэ тогтооһон, тэдэниие даагшадые баталһан байна.

Агитпунктнуудай хүдэлмэриин түсэбүүд баталагдаад, харуулан ойлгуулха агитаци ябуулагдажа эхилээ. Мүн лекцинүүд, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые хэхэ тематика зохёогдоо.

Һунгалтануудай тухай Дүримүүдые ойлгуулна

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ Кяхтын аймаг дотор 492 агитаторнууд хүдэлмэрилхэ юм. Мүнөө агитколлективүүд шэнээр бүрилдүүлэгдэжэ байна.

Бурмонторгын Кяхтинска отделениин партийна организациин (секретариинь нүхэр Чиркина) дэргэдэ 9 коммунистнууд, 4 комсомолецууд ба нэгэ партийнабэшэ эдэбхитэнһээ бүридэһэн агитколлектив хүдэлмэрилнэ. Тэндэхи агитаторнууд Бекетовэй нэрэмжэтэ улицада һуудаг городой ажалшадта РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүримые, БМАССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи; районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүримые ойлгуулха хүдэлмэри эхилээ.

С. Коновалов.

Агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэбэ

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 14 агитаторнууд хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэй тоодо коммунист нүхэр Р. Цымпилов, долоонжэлэй һургуулиин багша, комсомолец Г. Бальжиров, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цырен Эрдынеев гэгшэд ороно. Тэндэхи агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ, долоонжэлэй һургуулиин директор нүхэр Ц. Токтохоев агитаторнуудай семинар үнгэргэжэ, һунгуулиин кампаниин үедэ ябуулагдаха агитационно хүдэлмэриин зорилгонуудтай тэдэнэрые танилсуулһан байна. Мүнөө эдэ агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүримүүдые колхозникуудта тайлбарилан ойлгуулжа байна.

★ ★ ★

Зураг дээрэ: Оронгын сомоной избач Жамсаран Арьяин «Улаан Оронго» колхозой малшадта нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүрим уншажа байна.

М. Миневэй фото.

Избач Арьяин

— Ажал хүдэлмэриин түлэг халуун үедэ дан тиимэ бэлэхэнээр Жамсаран Арьяиниие олохогүйт, —гэжэ бидэндэ «Улаан Оронго» колхозой нэгэ үбгэжөөл хэлэбэ. Бидэнэр энэ үбгэжөөлтэй хамта поездһоо буугаад, тэрээндэ харгыгаа заалгаад, «ажал хүдэлмэриин түлэг халуун» руу—нэрлэгдэгшэ колхозой нэгэ бригадын полевой стан руу ошобобди.

Хайр шулуутай харгынууд нюсэгэн сэбэр добонуудые, үндэрнүүдые хоорондуурынь хаха зүһэһэн шэнгеэр үзэгдэнэ. Тэдэ харгынууд Нарһата толгой, Янгяажап, Хонхор, Баруун Оронго, Зүү Оронго гэжэ нэрэтэй газарнууд руу ошоно. Бидэниие Нарһата толгой ошоһон харгы дахуулна.

Нилээд ехэхэн толгойе «Нарһата» гэжэ нэрэлүүлһэн ори ганса нарһанай хажууһаа эхилээд, нэгэ трактор һолоомын узуур хахалжа ябана. Бүри саанань сэл ногоон ургасатай талмай харагдана. Тэрээнтэй зэргэлээд хүрэбтэр талмай. Энэ хадаа гречухын узуур. Тиигээд, шэниисын, овёсой, хара тарьяанай полинууд һубарина. Эдэ бүгэдые харахада шатарай хюлгэ һанаанда ороно. Эндэхи хатуу шэрүүн байгаалиие советскэ эрэлхэг хүнүүд гартаа абан булижа, ажалайнгаа аша үрые улам ехэдхэнэ.

Урдаһаамнай автомашина хүрэжэ ерэбэ. «Эрхим таряа—Эхэ орондоо!» гэһэн уряа кузовтань тодоор бэшээтэй. Кузов соонь дүүрэн таряатай хорёод мэшээгүүд харагдана.

— Бидэ Ганзурино ошожо, энэ таряагаа гүрэндөө тушаахамнай. Таанад манай Арьяинай мүр мүшхэжэ, хойноһоонь ябаа һаа мүнөөдэр олохогүйдөө болокот: тэрэнэй ябаха харгыень амадажа ошыт. Гурбадахи бригадын таряа сохилгодо мүнөө һүни заатагүй хабаадалсаха ёһотой,—гэжэ залуухан шофер хэлээд, машинадаа газ нэмэн, шамдуу саашаа ябаадхина. «Зай, ихэдэнь яадаг Шойдог бэ?» гэжэ бурят зоной хэлсэдэг хошоо үгые аман соогоо дуугараад, хажуудахидаа иигэжэ хандабаб:

—Арьяинай хойноһоонь дахахагүй, амадажа, угтажа ябаха ёһотой байнабди. Тээ энэ харгыда ороод, тарьян ажалай гурбадахи бригадада ошое.

Бэдирһэн тэрэ хүнтээ бүри үдэшэ болоһон хойно уулзабабди. Нилээд хүдэрлиг дунда зэргын бэетэй, миһэд гэнги нюдэтэй, зээлэн шарайтай, 40-өөд наһанай хүн бидэниие мэндэшэлбэ. Энэ—Жамсаран Арьяин, Иволгын аймагай Оронгын сомоной избач.

—Нилээд тухашаржа таниие олобобди, — гэхэдэмнай, нүхэр Арьяин энеэбхилэн иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө үедэ зарим газарта намһаа хомор хүн үгышье байжа болохо, теэд зарим газарта элбэгэй элбэг хүн байхаб. Үсэгэлдэр үглөөгүүрэй почтоор нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүримтэй газетэ абаа һэм. Тиинһэн дарыдаа иишээ гарааб. Зоноймнай эгээл олониинь мүнөө үедэ эндэ байна. Тарьянажалай гурбан бригада, малажалай хэдэн гүүртэнүүд энэ тойрон бии. Тэдээндэ мүнөө ябаад, һунгалтануудай тухай Дүримөөр түрүүшын хөөрэлдөө үнгэргөөд, мүнөө һүни энэ бригадын таряа сохилгодо туһалалсаха һанаатайб.

— Ходоодоол иигэжэ ябадаг гүт? Али мүнөө —һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ гү?—гэжэ бидэнэрэй нэгэн асууба. Арьяин үг маг гээд, харюу хэлэбэгүй. Харин хажуудамнай байһан повар хүгшэн:

—Дуулаагүй зон гүт, манай Жамсаран тухай? Шааяма бороо, хиидэмэ һалхин хамаагүй—ябажал, ябажал байдаг хүн лэ. Дуулаагүй, мэдээгүй юумэнь байхагүй. Саквояжаар дүүрэн ном, сүүмкээр дүүрэн газетэ абажа ябадаг юм,—гэнэ. Энэ үедэ Жамсаран Арьяин гааһаяа ухашалха модо бэдирһэн хэбэртэй болоод, газаашаа гарашана. Хүгшэн бидэндэ дүтэлэн:

—Нүхэд, энэмнай һайрхаха ехэ дурагүй хүн. Өөр тухайгаа магтуулаа һаа дүтэшье байхагүйл... Ехэл туһатай хүн гээшэ. Би юрэдөө Жамсаранһаа олон юумэ дуулааб, олон юумын ушар ёһо мэдэхэ болооб. Ганса би бэшэб, бүхы колхознай колхозооро, сомомнай сомооро Жамсаранаа магтаха байха...

Уданшьегүй һүниин ажалда гаралган болобо. Колхозой центрһээ ерэһэн хүнүүд—багшанар, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ, врач, сельпогой хүдэлмэрилэгшэд—молотилка тээшэ ошобо. Тэдэнэй дунда нүхэр Арьяин ябалсана. Тэдэ хүнүүд бултадаа өөһэдынгөө дураар тус бригадада туһалхаяа ерээ юм. Иимэ һүнинүүд олон юм гэжэ оронгынхид хэлсэнэ.

* * *

Жамсаран Арьяин үүсхэл ехэтэй, хүсэл оролдолготой хүн. Нёдондонһоо хойшо избачаар хүдэлмэрилхэ зуураа ном тараалгын ажалые нилээд үргэдхэһэн байха юм. Бидэнэр тус асуудалые эндэ онсо тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйбди. Юуб гэхэдэ, нүхэр Арьяин анханда ном зөөгшөөр ажалладаг байгаа. Энэ ажал дээрээ өөрыгөө эрхим агитатор, шадабаритай эмхидхэгшэ гэжэ харуулаад байхадань, сомоной Совет тон харюусалгатай ажал—уншалгын байшангые даалгаһан байна.

—Сомоноймнай уншалгын байшангай гэр мүнөө дээрээ багахан. Гэбэшье, эндэхи гурбан колхозоймнай ажалшад номоор хододоо хангагдадаг. Арьяинай ябаһан лэ газартань—уншалгын байшан бии болодог,—гэжэ хэдэн хүнүүд бидэндэ хэлээ. Үнөөрөөшье тиимэ. Таряа сохилгын ойро зуура забһарлаад орхихотойнь хамта колхозникууд Ширип Бадмаев, Василий Дашиев түрүүтэй хэдэн хүнүүд Арьяинай хажууда ерэнэ.

—Нүхэр Арьяин, таба зургаан минута соо уншажархимоор юун байна гээшэб?—гэнэ тэдэнэр.

—Мүнөөдэр абтаһан журналнууд байна,—гээд, нүхэр Арьяин олондо мэдээжэ болоһон саквояжаа нээнэ. Шэнэ журналнуудые тэдэндэ үгэхэ зуураа иигэжэ хэлэнэ:

—Эб найрамдалай тала барига шадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци болохонь. Тэрээндэ манай Бурят-Монголһоо делегадууд ошохо юм. Энэ конференци манай федерациин арадай ажабайдалай түүхэтэ үедэ—нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ зарлагдаа. Бидэнэр хадаа Эхэ оронойнгоо улам гоё һайханаар һалбархын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо ёһотойбди..

Нүхэр Арьяин уншалгын байшангай бүхы нийтэ-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие гансаараа ябуулдаг гэжэ ойлгоо һаа буруу. Дээрэ нэрлэгдэгшэ Василий Дашиев бригадынхидтаа уншуулхын түлөө ном журналнуудые абадаг юм. Энэ комсомолец һони һонин номуудые хамтадаа уншалгые бригада соогоо эмхидхэдэг. Малшадай дунда комсомолка Бимба Цыремпилова нилээд ехэ ажал ябуулна. Хойто Голдохи гүүртэдэ ажаллаха зуураа, нүхэр Цыремпилова хэдэн олон номуудые бусад һаалишадай дунда уншаа. Уншаһан номуудаа асаржа Арьяинда тушаагаад, орондонь шэнэ номуудые абадаг заншалтай.

—Василий Дашиев, Бимба Цыремпилова шэнги хүнүүд бригада, фермэ бүхэндэ бии. Тэдэнэр манай хүдэлмэриин тон шухала «шүрбэһэ шандааһанууд» гээшэ. Тэдэнэр агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Мүнөө һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ бүри эршэмтэйгээр ажаллаха байха,—гэжэ нүхэр Арьяин хөөрэнэ.

* * *

Гансашье эдэнэр избачта туһалдаг бэшэ. Уншалгын байшангай совет бии. Тус соведэй составта колхозникууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй интеллигенци оролсоно. Уншалгын байшангай һара бүриин, квартал бүриин түсэб соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Тиихэтээ хамта, үнгэрэгшэ һарынгаа түсэбые хэр зэргээр дүүргэһэн тухайгаа хөөрэлдэдэг. Хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлгэдэ соведэй олонхи гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Зарим нэгэнэй «тусхайта ажалаа хэнэб, сүлөөгүйб» гээ һаань, сүлөөтэй саг олохо аргыень тэрээндэ заажа үгэдэг байна.

Гадна, тус сомондо хүдөөгэй лектори бии. Лектори ба уншалгын байшан хоёрой хоорондо нигта холбоо байгуулагданхай. Хирэ хирэ болоод лэ элдэб темэнүүдээр лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэдэг.

—Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ уншалгын байшан, хүдөөгэй лектори хоёр нилээд ехэ ажал ябуулха юм. Эхэ оронойнгоо амжалтануудай тухай, большевистскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэ тухай, Сталинска Конституциин наран доро Оронго нютагайнгаа һалбаржа байһан тухай манай лекторнууд, манай агитаторнууд ажалшадта хэлэхэ. Диаграмманууд, плакадууд, картанууд олоор бэлэдхэгдэжэ харуулагдаха,—гэжэ нүхэр Арьяин хөөрэнэ.

Агитационно хүдэлмэриин элдэб олон арга методүүдые хэрэглэжэ ажаллахадаа арад зоной оюун бэлигые улам бадаруулхын түлөө тус уншалгын байшан хододоо оролдодог. Уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хэдэн колхозуудта хүдэлмэрилдэг. Гансахан «Улаан Оронго» колхоздо дуунай, драматическа, шатарай кружогууд бии. Тэдэнэй ажал тухай нүхэр Арьяин иигэжэ хэлэнэ:

—Тэдэ кружогуудые парторганизациин секретарь нүхэр Очиров, комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыремпилов гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Драмкружогые нүхэр Тугутов хүтэлбэрилдэг һэн, теэд һая Советскэ Армида алба хэхээр мордоо. Тиибэшье орондоо хүниие бэлэдхэһэн байгаа. Бүри һаядаа кружогууднай репертуараа шэнэдхэхэнь. Советскэ демократи тухай дуунууд, шэнэ шэнэ пьесэнүүд хэрэглэгдэхэ юм.

Арьяинай биографи тухай хэдэн үгэ хэлэхэ ёһотой байна. Тэрэ хадаа энэ жэлдэ педагогическа институт дүүргээ. Тон ехэ оролдосотой, үсэд лэ хүн байһандаа заочноор һуралсажа дээдэ һургуулитай болоо. Нүхэр Арьяинай түрүү коммунист байһан туладань ВКП(б)-гэй Иволгын айком тэрэниие пропагандистаар томилоо.

Таряа сохилсоһонойнгоо үглөөдэрынь Жамсаран Арьяин сүүмкэ, саквояж хоёроо абаад, уншалгынгаа байшан тээшэ ошобо. Тэндэһээ шэнэ номуудые абаад дахин «ажал хүдэлмэриин түлэг халуун» руу ошохо юм.

Д. Гунзынов,
манай тусхай корреспондент.

Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, союз, харилсан туһалалсалга тухай Договорой ба Хэлсээнүүдэй ратификационно грамотануудые андалдан абалсаба

1950 оной сентябриин 30-да, Пекиндэ, ССР Союзһаа Хитадай Арадай Республикада байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. В. Рощин, Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер, Арадай Центральна Правительствын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лай гэгшэд:

1950 оной февралиин 15-да Москвада баталагдаһан ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр, мүн Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна правительствоор 1950 оной апрелиин 11-дэ ратифицировалэгдэһэн, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорой, Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээнэй, тэрэшэлэн Хитадай Арадай Республикада кредит олгохо тухай Хэлсээнэй;

1950 оной мартын 27-до Москвада баталагдаһан ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр 1950 оной июниин 3-да, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствоор 1950 оной апрелиин 21-дэ ратифицировалэгдэһэн Синьцзянда Советско-Хитадай нефтяной акционернэ общество ба үнгэтэ болон хомор металлнууд тушаа Советско-Хитадай акционернэ общество байгуулха тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын хоорондохи Хэлсээнүүдэй;

1950 оной апрелиин 19-дэ Москвада баталагдаһан ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээ[р] 1950 оной июниин 3-да, Хитадай Арадай Республикын Арада[й] Центральна Правительствоор ма[й]... 12-то ратифицировалэгдэһэн, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствы[н] ба Хитадай Арадай Республикы[н] Арадай Центральна Правительствын хоорондохи худалдаа наймаанай Хэлсээнэй ратификационно грамотануудые хоорондоо андалдан абалсаба.

Ратификационно грамотануудые абалсаха үедэ:

Советскэ Талаһаа—ССР Союзһаа Хитадай Арадай Республикада байгаа Худалдаа наймаанай т[ү]лөөлэгшэ В. П. Мигунов, ССР Союзһаа Хитадай Арадай Республикада байгаа Посольствын советнигүүд Н. Т. Федоренко, П. А. Шибаев ба Н. П. Важнов, Посольствын секретарьнар И. И. Сафронов ба А. А. Осипов гэгшэд.

Хитадай Талаһаа — КНР-гэй Арадай Центральна Правительствын Түрүүлэгшын Орлогшо Чжу Дэ, Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьерэй Орлогшонор Дун Би-у, Чень Юнь, Го Мо-жо ба Хуан Ян-пей, Гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Чжан Хань-фу, КНР-гэй МИД-эй Советскэ Союзай ба Зүүн Европын оронуудай таһагые Даагша У Сю-цюань, КНР-гэй МИД-эй хэрэгүүдые Эрхилэгшын Орлогшонор Янь Бао-хань ба Лай Я-ли, Худалдаа наймаанай Министр Е Цзи-чжуан, хүндэ промышленностиин Министрын уялгануудые гүйсэдхэгшэ Хэ Чжан-гун, түлишын промышленностиин Министр Чень Ю ба түмэр замай транспортын Министрын Орлогшо Люй Чжен-цао гэгшэд байлсаа.

Политическэ һуралсалай түрүүшын үдэрнүүд юу харуулнаб

Партийна ба комсомольско политическэ гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Манай районой партийна организацинууд энэ жэлдэ политическэ һуралсалда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд һайнаар ба эмхитэйгээр бэлэдхээ.

Мүнөө жэлдэ партийна гэгээрэлэй һургуулинууд ба кружогуудай тоо үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин олошороо. Үнгэрэгшэ жэлдэ 44 кружок хүдэлмэрилһэн байгаа һаа, мүнөө жэлдэ коммунистнуудай һуралсаха 88 ба комсомолецуудай һуралсаха 39 кружогууд эмхидхэгдэһэн байна. Олонхи кружогуудта коммунистнууд ба комсомолецуудтай хамта партийнабэшэ хэдэн олон эдэбхитэд һуралсаха юм. Энэ жэлдэ олонхи пропагандистнууднай ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн 3 һарын курсада ба 2 неделиин семинарта ажалһаа таһарангүйгөөр һураһан байха юм.

Кружогуудай түрүүшын занятинууд хадаа коммунистнуудай идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ ехэхэн эрмэлзэлтэй байһыень харуулаа. Районой 500 коммунистнууд ВКП(б)-гэй түүхые шудалха гол ба дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогуудта, В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые, диалектическэ ба историческа материализм шудалха кружогуудта ба политһургуулинуудта һурана. Бэшэ коммунистнууднай марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ, дээдэ ба дунда һургуулинуудта заочноор, үдэшын һургуулинуудта, мүн бэеэ даагаад һуража байна. Мүнөө жэлдэ хоёр жэлэй үдэшын районно партийна һургуулида һурагшад шэнээр абтаба.

Һуралсалай түрүүшын үдэр инфекционно больницын партийна организацида (секретариинь нүхэр Степанова) эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэгдэбэ. Эндэ 63 партийнабэшэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд политическэ һуралсалда ябалсахые хүсэһэн байха юм. Партийна организаци хадаа тэдэнэй заримыень коммунистнуудтай хамта һурахаар кружогуудта хабаадуулһан ба үлэгшэдтэнь 3 политһургуули эмхидхэһэн байна. Политһургуулида һурагшад нэгэдэхи темэтэй танилсаһан байна. Мелькомбинадай партийна организациин дэргэдэхи «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха гол түхэлэй (нэгэдэхи жэлэй) кружогто түрүүшын заняти гүнзэгы удхатайгаар ба һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэрэ кружогые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Веретнов хуушанай пропагандист юм. Тэрэ мүнөө ж[эл]дэ ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой дэргэдэхи пропагандистнуудай курсые дүүргээ. Нүхэр Веретнов занятидаа һайнаар бэлэдхэдэ[г], материалаа ба тэрэниие заалгы[н] методикые һайнаар мэдэдэг юм.

Мяха-консервын комбинадай парторганизациин пропагандист нүхэр Беляев түрүүшынгээ занятида тодо ба һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Һурагшад хадаа т[э]рэнэй хөөрөөе ехэ һонирхолтойгоор шагнаһан ба өөһэдынгөө һа[н]амжануудые хэлэһэн байна. Нүхэр Беляевай кружогто 75 наһатай пенсионер, партиин гэшүүн[эй] 25 жэлэй стажтай нүхэр Суздальцев ерэжэ занятиень шагнаа.

Партиин райком хадаа районой партийна һургуулиин һурагшадай ба марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалагшадай үзэхэ литературые һайшаан дурадхаһан выставкэ партийна кабинедэй дэргэдэ эмхидхээ. Гадна зарим коммунистнуудай юрэнхы эрдэмэй бага байһан дээрэһээ юрэнхы эрдэмдэ һураха кружок эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрэ кружок октябриин 6-да түрүүшынгээ занятиие эмхитэйгээр үнгэргэбэ.

Гэхэ зуура, зарим партийна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлые эмхи гуримгүйгөөр эхилээ. Зарим партийна организацинуудай секретарьнууд партийна пропагандые бодотоор хүтэлбэрилнэгүй. Жэшээлхэдэ, Заудинска станциин партийна организациин секретарь нүхэр Банаков октябриин түрүүшын 7 хоног соо кружогуудай хүдэлмэриие эхилхэ ябадал хангажа шадаагүй. Мяханай комбинадай олохон кружогуудай түрүүшын занятинуудта һурагшадынь хүсэд суглараагүй байха юм. Молоной заводто занятида хэхэ таатай байрануудай олдоогүй дээрэһээ һурагшадынь үзэһэн материал тухайгаа бэшэжэ абаха аргагүй байһан байна. Бурмонторгын пригороднэ отделениин ба «Кооператор-комсомолец» артелиин партийна организацинуудта кружогуудай заняти эмхигүйгөөр үнгэргэгдөө.

Партиин райком хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй, партиин Областной ба Городской комитедүүдэй заабаринуудые бэелүүлэн, коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхидхэхэ ба тэдэнэй эрдэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үзэгдэжэ байһан дутуу дунданууудые түргэнөөр зайлуулхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

К. МАСЛОВ,
ВКП(б)-гэй Пригороднэ райкомой секретарь.

Республикын аймагуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной октябриин 5.

АЙМАГУУД	ороохото культуранууды хадалга (процентээр)
Хэжэнгын	100,0
Кударын	99,8
Баргажанай	97,9
Закаменай	97,8
Яруунын	94,4
Прибайкальска	93,4
Кабанскын	93,0
Бичурын	92,1
Заиграйн	90,9
Сэлэнгын	90,2
Курумканай	90,1
Байкало-Кударын	90,0
Иволгын	89,4
Түнхэнэй	89,2
Хориин	89,1
Ториин	89,1
Кяхтын	85,5
Тарбагатайн	83,3
Мухаршэбэрэй	82,1
Зэдын	67,4

Республикын аймагуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной октябриин 5.

Эээлһэн һуури	АЙМАГУУД	һуряагдаһан үбһэн (процентээр)	Силос дарлага (процентээр)
1.	Закаменай	102,3	102,4
2.	Баргажанай	91,9	63,0
3.	Түнхэнэй	76,7	67,9
4.	Прибайкальска	71,6	87,5
5.	Кабанскын	70,3	72,0
6.	Байкало-Кударын	70,0	42,4
7.	Бичурын	68,9	54,5
8.	Мухаршэбэрэй	62,5	59,0
9.	Заиграйн	61,9	28,3
10.	Яруунын	60,2	41,2
11.	Хориин	59,6	67,4
12.	Ториин	56,4	66,7
13.	Хэжэнгын	54,5	67,8
14.	Тарбагатайн	54,2	51,6
15.	Кяхтын	49,7	109,9
16.	Кударын	49,2	75,7
17.	Курумканай	48,0	35,8
18.	Иволгын	47,4	99,7
19.	Зэдын	44,1	48,5
20.	Сэлэнгын	40,7	28,2

Түрүү комбайнернууд

Кяхтын аймагай колхозуудай поли дээрэ Кяхтын МТС-эй 17 комбайн хүдэлмэрилжэ байна. Комбайнернуудай олонхинь таряа хуряалгынгаа даалгабаринуудые дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байна юм.

Жэшээнь, Усть-Киранска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг республикын эрхим комбайнер Георгий Шульгин сентябриин 20 болотор 460 гектар таряа хуряаһан байна. Нүхэр Шульгин үдэр бүри 19—20 гектар, зарим үдэртөө 30 гектар таряа эрхим шанартайгаар хуряадаг. Георгий Шульгин хадаа гансашье үдэртөө бэшэ, мүн һүниндөө хүдэлмэрилдэг юм. Больше-Лукска сельсоведэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг комбайнер Дамба Цыремпилова 400 гектар таряа хуряагаа. Нүхэр Цыремпилова үдэр бүри 18—19 гектар, зарим үдэрнүүдтэ 25 гектар таряа эрхим шанартайгаар хуряана. Эдэ түрүү комбайнернуудһаа, мүн Усть-Кяхтинска сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряа хуряадаг комбайнер Алексей Шульгин, Больше-Лукска сельсоведэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой таряа хуряадаг комбайнер Г. Самбуев ба бусад гээгдэнэгүй. Тэдэнэр мүнөө 350—380 гектар таряа хуряагаад байна.

Б. Сунграпов.

Комсомолецуудай жэшээ

Ториин аймагай Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой 50 шахуу комсомолецууд ба союзһаа бэшэ залуушуул таряа хуряалга ба тушаалга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ ажалай эрхим үльгэр жэшээ харуулна.

Мүнөө тус колхоз хуряалга ба таряа гүрэндэ тушаалгаар аймаг сооо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Комсомольско организаци хадаа халаанай моридоор үндэр бүтээсэтэйгээр ба эрхим шанартайгаар таряа хуряаха гэһэн жатка машинист Ульян Оленниковай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, тэрэниие залуушуулай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Мүнөө жаткын машинистнүүд Елисеев, Федоров ба бусад 5 га нормотой аад, үдэртөө 8 га хүрэтэр халаанай моридоор хададаг байна. Гараар хадагшад—комсомолецууд А. Колодина, М. Елисеева, М. Морозова, А. Борисова ба бусад үдэрэйнгөө нормые 250—290 процент дүүргэдэг юм.

Комсомолецууд хадаа колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь парторганизацида туһалдаг, социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргалсадаг, показателиин доскада хүдэлмэриин дүнгүүдые бэшэжэ байдаг. Тэдэнэр ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанuудые» гаргадаг, колхознигуудай дунда газетэ, журнал уншажа үгэдэг ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

Г. Ильин.

Бичурын аймагай Логовскойн нэрэмжэтэ колхозой нүүдэл Улаан булан таряа хуряалгада хабаадалсагшадые эрхимээр хангана. Зураг дээрэ: Окино-Ключевскойн МТС-эй № 1 тракторна бригадынхид (зүүн гарһаа баруун тээшэ) Ф. Попов, А. Коротова, А. Лизунова, А. Ванина гэгшэд ажалһаа сүлөө сагтаа Улаан булан соо радио шагнажа, ном уншажа байна.

Д. Носовой фото.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ АЙМАГТА

ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТА

Аймагай загаһашад 1950 ондо загаһа бариха гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо мүнөө 10 мянган пүүд загаһа үлүү ехээр тушаагданхай.

Гүрэнэй ба колхозуудай загаһа барилгын бригаданууд 3-дахи кварталайнгаа түсэбүүдые барандаа шахуу болзорһоонь урид дүүргээ. Жэшээнь, «Вторая пятилетка» гэжэ агнууриин-олзоборилгын колхоз жэлэйнгээ түсэбые 255 процент, Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель 3-дахи кварталайнгаа түсэбые 318 процент дүүргээ.

НОВАТОРАЙ БРИГАДА

Солото новатор Г. Я. Шестаковой гүльмын бригадын загаһашад болохоёо байгаа Октябриин һайндэрые ажалай габьяагаар угтахань. Тэдэнэр һараһаа һарада темпээ түргэдүүлэн һүүлэй һарын ба квартальна түсэбүүдээ 2 дахин, жэлэйнгээ түсэбые 120 процент дүүргээ. Энэ амжалтынгаа түлөө тус бригада Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадай Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдээ.

20 ЗАЛУУ БАГШАНАР

Мүнөө намар тус аймагта 20 залуу багшанар: биолог Е. П. Ковалева, ород литератураар зааха Т. Ч. Дашипилон, математик Л. Н. Логинова болон бусад ерээд, хүдэлмэрилжэ захалаа.

ЗАГАҺАШАДТА — ШЭНЭ НОМУУД

Һаяхан загаһашадай профсоюзуудай Областной комитет Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадта хэдэн мянган түхэригэй литература эльгээбэ.

Политическэ, уранһайханай, научно-гэгээрэлэй, агротехническэ болон бусад литература —хамта 475 номууд абтаба. Гадна месткомой үүсхэлээр 118 номууд Н-Ангарскын номой магазинуудһаа худалдан абтаба.

ТҮРҮҮШЫН ЯРМАРКА

Аймагай түүхэдэ эгээ түрүүшынхеэ Нижне-Ангарскда ярмарка нээгдэбэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор, тус ярмарка октябриин 8-һаа 13 хүрэтэр болохо юм.

Колхозууд ба колхознигууд ярмарка тухай мэдээе тон баяртайгаар угтаад, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр асаржа байна. «Объединённый труд» гэжэ колхоз 5 центнер мяха, 20 центнер хартаабха, 30 центнер капуста болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдаанда асараа.

Мүн аймпотребсоюз хэдэн зуугаад мянган түхэригэй промышленна эд бараа наймаалха байна.

М. Смоляков.

Музейдэ бэлэг

Кяхтын МТС-эй шофер Б. Б. Мункоев ангуушадай Союзай Кяхтын таһагай эдэбхитэй гэшүүн юм. Һаяхан нүхэр Мункоев Кяхтын музейдэ амиды үнэгэ ба заряа асаржа үгэбэ.

Р. Тугутов.

Тэжээл бэлэдхэлые зогсоохогүй

Баргажанай аймагай зарим колхозууд тэжээл бэлэдхэлгынгээ түсэбые үшөө дүүргээдүй байбашье, энэ хүдэлмэрөө зогсоожорхёо. Миил 8 колхозууд мүнөө үбһэ сабшажа ба соможо байна. Тэрэшэлэн һолоомо, михиинэ суглуулагданагүй шахуу.

Жэшээнь, Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз таряанайнгаа талмайн 70 процентые хуряагаад байбашье, миил 50 центнер һолоомо суглуулһан байха юм. Гадна, энэ колхоз үбһэ сабшалгынгаа хүдэлмэриие үни хада болюулжархиһан ба 10 гектар дээрэһээ сабшагдаһан үбһөө мүнөө хүрэтэр тармажа абаагүй байһаар. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Тараскин, партийна организациин секретарь нүхэр Ерменов колхозно ниитынгээ адуу малые бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангаха тушаа оролдонгүй, үнгэрэгшэ жэлнүүдэйнгээ алдуу дутуунуудые дахяад дабтажа байна.

Тэрэшэлэн, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо 8 сенокосилка, 11 морин тармуур, Куйтунска МТС-эй үбһэ сабшалгын машинна отряд ба олон колхознигууд үбһэ хуряалга дээрэ ажаллабашье, колхозой адуу малые бүрин хангамаар үбһэ тэжээл суглуулжа шадаагүй. Мүн, Уланай сомоной Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие тон һулаар ябуулһан байна.

Мүнөө аймагай олохон колхозуудай сабшалангууд дээрэ үшөө сабшагдаагүй участогууд тон олон. Теэд, эдэ участогууд хуряагданхгүй саһанда даруулха туйлдаа хүрэжэ байна. Иимэ ушар байдал Баргажанай аймагта жэл бүри тохёолдодог. Тарянай участогууд дээрэһээ 40 мянган центнер һолоомо, михиинэ суглуулагдаха гэжэ аймагай хүдөө ажахын таһагай мэргэжэлтэд тоолоһон байгаа. Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд иимэ тэжээл тоодоггүй, тэрээниие суглуулжа абахын түлөө оролдодоггүй байха юм. Нёдондо үбһэ тэжээл багаар суглуулжа, адуу малаа тэжээлээр дутааха болоходоо һолоомо, михиинэ ба набша мүшэр бэдэржэ, иишэ тиишээ гүйлгэлдэһэнөө зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мартажархёо.

Гадна, зарим колхозууд сабшалан дээрэ малаа бэлшээдэг заншалтай. Уланай сомоной колхозуудта иимэ байдал нэгэнтэ бэшэ үзэгдэһэн байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые таряа хуряалгатай хамта үргэн темпээр ябуулха тухай аймагай хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэд ба таһагые даагша нүхэр Максимов гоё гоёор хэлсэдэг. Теэд, таряа хуряалгын эхилхэтэй хамта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри һуларуулагдажа, хоёрдохи ээлжээндэ табигдадаг байна. Иимэ байдал жэл бүри үзэгдэдэг юм. Тиихэдэ аймагай хүдөө ажахын таһагай дэргэдэ агроном-кормовик Саканцева хүдэлмэрилдэг. Нүхэр Саканцева хадаа үнгэрэгшэ зундаа ба мүнөө намартаа нэгэшье колхоздо ябаагүй, үбһэ хуряалга, һолоомо ба михиинэ суглуулга мэтын асуудалнуудаар һонирходоггүй, өөрынгөө сэхэ үүргые дүүргэдэггүй байха юм. Тиимэһээ аймагай хүдөө ажахын таһагта агроном-кормовик бии юм гэжэ колхознигууд огто мэдэдэггүй. Нүхэр Саканцева болбол үбһэ ба таряа хуряалга тухай мэдээнүүдые суглуулгаар өөрынгөө хүдэлмэриие хязаарладаг байна.

Имагтал аймагай хүдөө ажахын таһагай згһөө колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табидаггүй байһанһаа үбһэ хуряалгын ба һолоомо, михиинэ суглуулгын хүдэлмэринүүд тус аймагта орхигдожо байна. Колхозно ниитын малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ онсо удхашанартай тэжээл бэлэдхэлдэ саашадаа иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа яабашье болохогүй.

Д. Степанов.

Сабшалангаа хагдаруулжа байна

Мүнөө малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын тон харюусалгатай үе мүн. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэжэ, колхозно ниитынгээ адуу малда садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангаха гээшэ колхозуудай мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго болоно.

Гэхэтэй хамта, Бичурын аймагай Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз малайнгаа байрануудай заһабарилга, дулаалгые тон хангалтагүйгөөр ябуулна, хашаа хоройнуудые баринагүй.

Гадна, ниитынгээ адуу малые үбһэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ харюусалгагүйгөөр хандана. Жэшээнь, Үбэлжөөн гэжэ нютагтахи һайн ургасатай хэдэн арбаад гектар сабшалан сабшагдангүй хагдаржа байха юм. Теэд, колхозой правлени энэ сабшалангай ногоо хуряажа абахын түлөө оролдоногүй.

Иимэ харюусалгагүй ябадал хадаа үбэлэй үедэ адуу малаа үбһэ тэжээлээр дутааха аюул тохёолдуулжа болохо байна. Тиимэһээ бүхы сабшалангай ногоо хуряажа абаха, мүн һолоомо, михиинэ суглуулха хүдэлмэриие бүри шангаар ябуулха шухала.

Д. Юндунов.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУД ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ БЭХИЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Агууехэ Советскэ Союзай хүсэн ба түгэс туһаламжада түшэглэн, арадай демократиин оронууд социализмын бата бэхи һуури табижа байна.

Дайн сэрэгээр һандаргагдаһан ажахынь тус оронуудта гол түлэб һэргээн бодхоогдоо. Социализмын ажахын һуури — хүндэ промышленность хурдан темпээр байгуулагдана. Техническэ база бэлдэлгын ба хүдөөгэй үгытэйшүүдэй, дунда шадалта таряашадай политическэ мэдэрэлэй ургалгын хэмжээнэй үндэһэлэн, хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулга бэелүүлэгдэжэ байна.

Социалистическэ байгуулалтын агуухэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ арадай бүхы демократическа ба прогрессивнэ нюурнуудые элсүүлэгшэ коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд хадаа арадай демократиин оронуудтахи эмхидхэхы ба зоригжуулхы хүсэн болоо. Эдэнэр өөһэдынгөө тэмсэлдэ ВКП(б)-гэй ба агууехэ Советскэ Союзай дүй дүршэлые үргөөр хэрэглэн, хамагые илагша марксизм-ленинизмын теориие эбдэршэгүйгөөр хүтэлбэри болгоно.

Арадай демократиин оронуудай компартинууд тэмсэлэй шэрүүн шанга һургуули гараа. Эдэнэй дайшалхы шанар ба илалта туйлаха хүсэл зоригынь подпольедо, нууса ажал-ябуулгын үедэ шэнгэн хатуужуулагдаа. Гитлеровскэ эзэмдэлгын үедэ, фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү хүдэлөөс, өөһэдынгөө оронуудай эрхэ сүлөөгэй ба национальна бэеэ даанхай байхын түлөө тэмсэлые коммунистнууд толгойлон ябуулаа. Гитлеровскэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүү дайнай жэлнүүдтэ коммунистнууд жэшээлэшэгүй ехэ героизм ба шэн габьяа гарган, үнэнтэ патриодууд ёһоор, ажалшадай национальна ба ангиин интересүүдые эрэлхэгээр хамгаалагшад ёһоор тэмсэһэн байна. Энэнь компартинуудай нэрэ хүндые улам дээшэнь дэбжүүлээ. Тэдэл жэлнүүдтэ Балкандахи ба Центральна Европодохи коммунистическэ партинууд үргэн ниитэ ажалшадта мэдэрэгдэһэн вождьнуудынь болоһон байна.

Зүүн ба Центральна Европын оронуудай арад олониитэ коммунистическэ партинуудай хүтэлбэрээр, Советскэ Союзай туһаламжада түшэглэн, дотоодын реакциие үй бута сохёод, пролетариадай диктатурын үүргэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлэгшэ шэнэ, арадай гүрэнүүдые — арадай демократиин гүрэнүүдые байгуулаа. Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай үүсхэлээр, тэдэнэй хүтэлбэреэр газарай реформо, промышленность, транспорт ба банкануудые национализацилга, гүрэнэй захиргаанай органуудые шэнэдхэн байгуулга мэтын социально-экономическа шэнэдхэлгэнүүд бэелүүлэгдээ. Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд арадай ажахые һэргээн бодхоохо хэрэг толгойлоод, социализм байгуулха илалта түгэс хүдэлмэриие мүнөө амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ байна.

Арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд агууехэ түүхэтэ зорилгонуудай дээдэ хэмжээндэ ябана, ушарынь тэдэнэр марксистско-ленинскэ һургаалые хүтэлбэри болгоно, тэмсэхэ ба илаха тухайда большевистскэ партиһаа һургаал абана, өөһэдынгөө зэргэнүүдые бүхэжүүлхын түлөө, партиин бүхы организацинуудые большевистскэ болгохын түлөө, коммунистнуудые ленинизмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг байна.

Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд Ленин—Сталинай агууехэ партиһаа үдэр бүри һургаал абажа, большевистскэ бололгын процессые гаража байна. Компартинуудые большевистскэ болголго хадаа зарим-хэдэн условинуудгүйгөөр шадагдахагүй гэжэ 1925 ондо нүхэр И. В. Сталин заагаһан байгаа. Тус условинуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, пролетариадай парти болбол «профсоюзһаа эхилээд парламентска фракци хүрэтэр пролетарска организацинуудай бусад бүхы формонуудые хүтэлбэрилхэ ёһотой, пролатериадай ангиин нэгэдэлэй дээдэ формо» мүн гэжэ өөрыгөө тоолодог байгаа. (И. В. Сталин, Зохёолнууд, том 7, нюур 38).

Большевистскэ бололго хадаа ленинскэ эмхидхэлгын принципүүдэй үндэһэ һуури дээрэ бүхы партиие ба тэрэнэй ажал-ябуулгые шэнэдхэн байгуулха ябадал мүн гэжэ нүхэр Сталин һургана. Партиие байгуулгын ленинско-сталинска принципүүд Болгариин, Чехословакиин компартинуудай, Румынска хүдэлмэришэнэй партиин, Польско хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин ба Венгриин ажалшадай партиин уставууд соо найруулагданхай. Дурсагдагша партинуудай уставууд хадаа демократическа нарин шанга централизм, ушар ёһо мэдэхэ бата жаяг заршам сахихые хараална, фракцинуудые ба группировконуудые гаргахагүй ябадал, партида орохо хүнүүдые индивидуальнаар абалга, хүтэлбэрилхы органуудай ба хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо хэдэг ба һунгагдадаг ушар, нюур сахингүйгөөр шүүмжэлхэ эрхэ гэхэ мэтые — парти доторой үргэн демократиие хараална.

Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд нилээд ургажа, ажалша үргэн олониитэтэй холбоогоо улам бэхижүүлээ. 1946 ондо Чехословакиин компарти 1.081.564 гэшүүдтэй байһанаа, 1949 оной майда —2.311.000 гэшүүдтэй ба кандидадуудтай болоод байгаа. Немецкэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмсэжэ байхадаа, Польшын хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл парти 20 мянган гэшүүдтэй ба кандидадуудтай байһан аад, мүнөө тэдэнэйнь тоо 1.380.000 болоо. Болгариин компарти 1950 оной январиин 1-дэ 441.000 гэшүүдтэй ба кандидадуудтай болоһон байба.

Парторганизацинуудай составай шанарые һайжаруулха зорилгоор, компартинууд кандидатска стаж тогтооһон ба организацинуудайнгаа пролетарска ядрое ургуулан, партиин ургалта тухай асуудалаар тодорхой хэмжээ ябуулгануудые эрхилнэ.

Партийна организацинуудай социальна составые саг үргэлжэ һайжаруулга, тэдэниие оппортунистическэ ба забхайруулагша этэгээдүүдһээ сэбэрлэлгэ хадаа компартинуудай зэргэнүүдые бэхижүүлхэ шухала арга мүн.

Американска империализмын агентнууд болоһон буржуазна национализмынуудай хорото уурхайе онгилжо, узуураарнь хобхо сохин, арадай демократиин оронуудай компартинууд хадаа пролетарска интернационализмын үзэл бодолоор ба Советскэ Союзда, большевистскэ партида, агууехэ Сталинда хизааргүй үнэн байхаар партиин гэшүүдые ба бүхы ажалшадые хүмүүжүүлнэ, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагерьһаа урбагшадта — титовскэ бандада эсэргүү, эбсэшэгүй тэмсэл ябуулжа байна.

Партиин эмхидхэхы ба идейнэ нэгэдэлые хангахын тула партийна хинан шалгаха комиссинууд бии болгогдоо. Арадай демократиин оронуудай компартинуудай партийна хинан шалгаха комиссинууд хадаа хүдэлмэришэн ангиин интересүүдтэ харша баруунай оппортунистическэ ба буржуазно-националистическэ үзэл гаргагшадта эсэргүү эрид шууд тэмсэл ябуулна.

Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые улам үргэнөөр дэлгэрүүлгэ — коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудые бэелүүлхэ шухала зорилго мүн.

Өөрынгөө зэргэнүүдые улам бүхэжүүлхэ шухала услови мүн туладань, коммунистнуудай теоритическэ хэмжээе ба идеологическа хатуужалые дээшэлүүлгэдэ коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд ехэ анхарал табина. Компартинуудай Центральна Комитедүүдэй дэргэдэ партийна дээдэ һургуулинууд байгуулагдаа, үдэшын комвузууд хүдэлмэрилнэ, лекторинууд эмхидхэгдээ, городой болон хүдөөгэй парторганизацинуудай дэргэдэ партийна гэгээрэлэй олон һургуулинууд тогтоогдоо.

Партийна издательствонууд хадаа коммунистнуудай революционно теори шудалалгадань туһаламжа болгон, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые олоор хэблэн гаргана.

Партийна, гүрэнэй ба ажахын кадрнуудай бата бэхи ядро байгуулга — компартинуудай түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Арадай демократиин бүхы оронуудай гүрэнэй аппарадта, ажахын ба научна эмхи зургаануудта ажаллаха шэнэ кадрнууд бэлэдхэгдэжэ байна.

Арадай демократиин оронуудтахи социалистическэ байгуулалтын процесс ангиин шанга тэмсэлэй условидо ябуулагдажа байна. Энээн тухай Райк, Трайчо Костов ба тэдэнэй титовскэ дахуулнууд тушаа сүүдэй процессууд, англо-американска империализмын заръсанууд тушаа Чехословакида, Болгарида, Албанида һүүлэй үедэ болоһон процессүүд эли тодоор гэршэлнэ.

«Югославиин компартидахи байдал тухай» Информбюрогой шиидхэбэриин һүүлээр, Будапештдэ ба Софияда болоһон процессүүдэй һүүлээр, компартинуудай революционно һэрэмжэнь бүри дээшэлээ.

Арадай демократиин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудые эмхидхэлэй ба идейнэ талаарнь бэхижүүлгэ — тэдэнэй зэргэнүүдые большевистскэ болголго хадаа дайшалхы шадабариинь бүри дээрэ үргэнэ, бүхы ажалшадай авангард болоһон тэдэнэй үүргые ехэдхэнэ, тус оронуудта социализм амжалтатайгаар байгуулха бата найдабаринь болоно.

А. СТРУЧКОВ.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН“ 3. 1950 оной октябриин 10.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси

ГЕНЕРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 7. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэнь нэмэлтэ пунктнуудые оруулха тухай гуйлта хаража үзэхын тула октябриин 5-най үдэр Генеральна комитедэй заседани болоо.

Комитет хадаа «Формоза тухай асуудалые» зүблэхэ зүйлдэ оруулха тухай США-гэй гуйлтые хаража үзэбэ.

Советскэ делегат Я. А. Малик тус асуудал оруулхые эрид буруушаагаа. Тиигэбэл ООН-эй Уставые эбдэхэ ба хатуу шанга тэмсэлэй һүүлээр бэеэ даанхай байдал туйлаһан агуухэ хитад арадые доромжолһон хэрэг болохо байгаа гэжэ Я. А. Малик мэдүүлбэ. Тайван (Формоза) Хитадта хамаатай ба энэнь уласхоорондын хэлсээнүүд соо, тэрэ тоодо Каирска декларацяар, мэдэрэгдэһэн байна. Тус деклараци Ялтинска ба Потсдамска хэлсээнүүдээр лаблагдаһан байгаа. Тиимэһээ, уласхоорондын хэлсээнүүд Тайван тушаа Хитадай суверенитедые хүсэндэнь оруулһан байха юм. Тайванай территориальна статус тушаа һэжэг урдада хэндэшье түрөөгүй байгаа. Тайван хадаа Хитадта хамаатай гэжэ энэ оной январиин 5-да США мэдэрһэн юм. Теэд, мүнөө Тайванай территориальна статус США-дэ тодо бэшэ болоод, США хадаа «Формоза тухай асуудалые» хаража үзэхыень Генеральна Ассамблейе гуйна. Июниин 25-да США-гэй хэһэн ябуулгануудай шалтагааниинь ба «Формоза тухай асуудал» һэргээхэ шалтагааниинь юу байгааб гэхэдэ, гоминдановска бүлэгые хитад арадай илаһан илалта болоно.

«Гадаадын дайнуудай ветерануудта» генерал Макартурай эльгээһэн посланинь Тайванииe американска стратегическэ база болгохые американецуудай хараалһан тухай гэршэлнэ гэжэ Малик тэмдэглэнэ. США-гэй дурадхал хадаа Хитадта эсэргүү США-гэй агрессиһээ анхарал холодуулха зорилготой байна. Генеральна Ассамблейн зорилго юуб гэхэдэ, Хитадта эсэргүү США-гэй агресси тухай асуудалые хаража үзэхэ ябадал болоно. «Формоза тухай асуудалые» хаража үзэлгэ хадаа Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархажа, Уставай заабаринуудые эбдэһэн ябадал болохо байгаа.

США-гэй түлөөлэгшэ Остин энэ пунктые оруулха шухала гэжэ зааба. Формозодо США-гэй хэһэн ябуулгануудынь Кореядэхи дайнай конфликтээр үүдхэгдээ, энэ пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха гээшэ эб найрамдалай интересүүдтэ таарана гэжэ Остин баталан хэлэбэ.

Спендер (Австрали) Остиниие дэмжээд, гар табяагүй оронуудта Каирска деклараци уялгата бэшэ гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй һүүлээр, Генеральна комитет болбол американецуудай дурадхаһан пунктые хэлсэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ 10 голосоор шиидэбэ. Буруушаажа 3 хүн— Малик, Сутрата (Чехословаки) ба гоминдановец Цзян Тин-фу голосовалба.

Генеральна комитет болбол «Дайнай ябуулгануудай эхилһэн ушарта гүрэнүүдэй уялганууд» ба «Туһа хүргэхэ саг үргэлжын комитет байгуулха» гэһэн Югославиин дурадхалай хоёр пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ шиидэбэ. Эдэ хоёр пунктые Политическэ комитедэй үзэмжэдэ үгэхэ гэбэ.

Малигай эрид арсабашье, комитет хадаа корейскэ арадай сэрэгэй хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэһэн сэрэгүүдтэ «илгаха тэмдэг» бии болгохо тухай Филиппинын дурадхаһан пунктые оруулха гэжэ 12 голосоор шиидэбэ. Буруушаажа Малик ба Сутрата голосовалаа.

Тэрэнэй һүүлээр, комитет хадаа Хитадай огторгойгоор США-гэй агаарай хүсэнүүдэй ниидэһэн ба Хитадай территориие тэдэ хүсэнүүдэй зүгһөө пулемёдоор буудаһан, бомбодоһонтой дашарамдуулан, Хитадай арадай республикын мэдүүлһэн протесые Генеральна Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэ оруулха тухай Советскэ Союзай гуйлтые хаража эхилбэ.

Советскэ Союз болбол энэ асуудал хаража үзэхэ гэһэн Хитадай арадай правительствын гуйлтые дэмжээд, зүблэхэ зүйлдэ оруулхые дурадхана гэжэ Малик мэдүүлбэ. Советскэ делегаци Хитадай гуйлтые дэмжэхэдээ, Хитадай ябуулгануудые дэмжэлгээр хизаарланагүй, харин энэ пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха, тиигээд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадахаар Хитадай арадай республикын түлөөлэгшые уриха гэжэ өөрынгөө талаһаа дурадхана гээд Малик мэдүүлбэ.

Генеральна комитет энэ пунктые зүблэхэ зүйлдөө оруулха ябадалые һайшааба. Гансахан гоминдановец буруушаажа голосовалаа. Остин хадаа энэ пунктые Политическэ тусхай комитедэй үзэмжэдэ үгэхые дурадхаба. 8 делегадууд энэ дурадхалай түлөө голосовалба. Малик Сутрата хоёр тус асуудалые Политическэ комитедэй үзэмжэдэ үгэхэ гэжэ голосовалаа.

Энээгээр Генеральна комитедэй заседани дүүрээ.

ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН НЭГЭ ЖЭЛЭЙ ОЙ

Баярай заседани Берлиндэ болоо

БЕРЛИН, октябриин 7. (ТАСС). Германска демократическа республикын байгуулагдаһанай ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Берлиндэ болоо.

Гүрэнэй оперын ехэ зал соо общественнэ ба гүрэнэй ажал-ябуулагшад, партинуудай болон ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, берлинскэ предприятинуудай эдэбхитэд, Германска демократическа республикын газар-нютагуудһаа ерэһэн айлшад суглараа.

Заседани дээрэ Премьер-Министр Отто Гротеволь үгэ хэлэбэ.

Искусствын ба литературын, наукын ба техникын асуудалнуудаар эрхим туйлалтануудые хангаһанай түлөө национальна шангууд барюулагдаа. Энээн тушаа Германска демократическа республикын Президент Вильгельм Пик үгэ хэлэхэдээ, дайнай пропагандын түлөө бэшэ, дайнда бэлэдхэлэй ба һандаргалгын түлөө бэшэ, харин эб найрамдал хамгаалха ба хангаха ябадалда, наука болон техникые ажана ёһоор хүгжөөхэ ба национальна культурые улам дэбжүүлхэ ябадалда зорюулжа зохёон бүтээхэ ажалай түлөө шангууд олгогдобо гэжэ тэмдэглээ. Германиин баруун гү, али зүүн талада һуудаг байһанһаа дулдыдангүйгөөр, немецкэ гражданинуудта национальна шангуудые олгохо саг ойротохо гэжэ, нэрьемэ альгаташалгаар угтагдан, Президент мэдүүлбэ.

Немецкэ национальна гимн зохёоһоной түлөө уранзёолшо Иоганнес Р. Бехер ба профессор Ганс Эйслер гэгшэдтэ, уранзохёолшо Арнольд Цвейг, наукануудай немецкэ Академиин президент профессор Штрукс, эдэбхитэд Пауль Вольф ба Курт Опиц, токарь Вирт, Берлиндэхи Гумбольдтын нэрэмжэтэ университедэй ректор профессор Фридрих гэгшэдтэ ба бусадта национальна шангууд олгогдоо.

Германска демократическа республикын президент Пик дипломатическа корпустой уулзаба

БЕРЛИН, октябриин 7. (ТАСС). Германска демократическа республикын Президент Вильгельм Пик Германска демократическа республикын правительствын дэргэдэ байхаар томилогдоһон дипломатическа миссинүүдэй толгойлогшонортой энэ үдэр уулзаба.

Дипломатическа корпусой ахалагша, СССР-эй дипломатическа миссиин толгойлогшо Г. М. Пушкинай амаршалгада харюусаха зуураа, Президент болбол Европодо шэнэ дайнай үүдэжэ магадгүй ябадалые болюулхын ба Европодохи эб найрамдал бүрин хангаха хэрэгтэ зорюулан, эб найрамдалда дуратай демократическа Германиие байгуулга Германска демократическа республикын правительствын бүхы политикын центральна хараа шугамынь мүн гэжэ тэмдэглэбэ.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Советтэ Германска демократическа республикые абаһан ушар хадаа республикын ерээдүйн хүгжэлтэдэ угаа ехэ удхашанартай байна гэжэ Президент зааба.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, октябриин 7. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсантай хатуу шанга байлдаануудые ябуулаа гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани октябриин 7-ой үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Октябриин 5-да дайсан хоёрдохёо һэдэлгэ хэжэ, Чаньчжонь портдо мотомеханизированнэ 3 батальон буулгаа. Энэ райондо байһан Арадай армиин частьнууд дайсанай десантые урда зүг руу намнаба. Тус байлдаанда дайсан ехэ гээлтэ хоролтодо ороо. Дайсанай пехотые тээжэ ябаһан ашаанай 30 автомашина минэнүүдые дайража дэлбэрээ.

ПХЕНЬЯН, октябриин 7. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани октябриин 7-ой үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые ябуулаа.

Сеулай хойгуур Арадай армиин частьнууд дайсанда гээлтэ хоролтонуудые ушаруулан Имчжиньган (Ринсин-ко) мүрэнэй дэргэдэ хамгаалгын байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Бусад фронтнууд дээрэ хамгаалгын хатуу шанга байлдаанууд боложо байна. Октябриин 6-да Арадай армиин зенитнэ частьнууд Пхеньянай райондо дайсанай хүнгэн нэгэ бомбардировщигые буудажа унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, октябриин 8. (ТАСС). Сеулай хойто райондо Арадай армиин частьнууд Имчжиньган (Ринсин-ко) мүрэнэй олом дээрэ дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мэдээсэбэ. Октябриин 5-да Арадай армиин зенитнэ частьнууд Кандоной (Кото) райондо дайсанай нэгэ истребителиие буудажа унагааба.

ПХЕНЬЯН, октябриин 8. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани октябриин 8-ай үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд хүсөөр булюу американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалгын хатуу шанга байлдаануудые ябуулжа байна.

Үнгэрһэн сүүдхэ соо фронтын бүхы участогууд дээрэ онсо хубилалтанууд болоогүй.

Октябриин 7-до Арадай армиин зенитнэ частьнууд Пхеньянай райондо дайсанай нэгэ самолёдые буудажа унагаагаа.

„БУРЯТ-МОНГОЛЬСКАЯ ПРАВДА" ГАЗЕТЫН НЭРЭМЖЭТЭ ТРАДИЦИОННО ЭСТАФЕТЭ

Үнгэрэгшэ воскресеньедэ зунай спортивна сезониие хаалгада зорюулагдаһан «Бурят-Монгольская правда» газетын нэрэмжэтэ 15-дахи традиционно эстафетэ болобо. Тэндэ һайндуранай спортивна обществонуудай ба городой физкультурна коллективүүдэй 92 команданууд хабаадаба.

Энэ традиционно эстафетые эхэнэрнүүдэй командануудаар нээбэ. Һайндуранай «Большевик», «Локомотив» (түмэрзам) ба «Медик» обществонуудай командануудай спортсменкэнүүд урилдажа, шанга мүрысөөн болобо. «Большевик» командын эрхим спортсменкэнүүд эгээл түрүүлэн фиништэ ерэбэ. Эдэнэр 4600 метр дистанциие 14 минута 24,5 секундада соо дабаһан байна. Удаань «Медигэй», тиигээд «Локомотив» (түмэрзам) физкультурнигууд фиништээ хүрэнэ. Иигэжэ «Большевик» командын спортсменкэнүүд «Бурят-Монгольская правда» газетын приз абаба.

Эрэшүүлэй группада 30 команданууд мүрысэбэ. Гүйлдөөнэй ... лүн үе боложо, 7-дохи этап ... «Наука» командын физкультурник Николаев түрүүлжэ, эстафетэ өөрынгөө велосипедистдэ үгэ... Велосипедист Карболин түрүүлжэ ... кругта «Локомотив» (ПВЗ) ... «Большевик» командануудай ... лосипедистнүүдые 300 метр ... урилдана. Үлэһэн этапуудта ... кынхид ходо түрүү ябажа, финиш... тээ хамагһаа урид ерэһэн бай... Эдэнэр 7600 метрын дистанци... 17 минута 51,1 секунда соо даб... жа, түрүү һуури эзэлбэ. «Локомотив» (ПВЗ), «Большевик» командануудай спортсменүүд удаадахи һууринуудые эзэлээ. Мүрысөөн... түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түл... «Бурят-Монгольская правда» газетын приз «Наука» командын... абаба.

Олон командануудые мүрысөөн... дэ хабаадуулһанай түлөө «Медик» ... гэжэ һайндуранай обществ... приз үгтэбэ.

Зураг дээрэ: мүрысөөнэй бо... жо байһаниинь харуулагдана.

И. Игумнов.

Үйлэдбэриин культура

Улан-Удын судна заһабарилагшад үйлэдбэридөө үндэр культурые сахин хүдэлмэрилнэ. «Нүхэд, үйлэдбэридөө культура дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэгты!» гэһэн уряа заводой цех бүхэндэ харагдана.

Хүдэлмэришэд станогуудайнгаа техническэ ашаглалгын гуримые наринаар сахиха, станогуудаа сэбэрээр барижа байха ба бус... уялгануудые абанхай.

Мүнөө фрезеровщигууд Хол...ков, Шигаев ба залуу токарьнуу... Федоров, Гуляев, Небутов гэгш... станогуудаа зүбөөр ашаглан, ... дэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Х... лаан бүхэнэй һэлгээндэ тэдэнэр... хүдэлмэрилдэг газар ба станогу... сэбэрлэгдэһэн ба бүхы инстру... ментнүүдынь гуримтай байдаг.

Хүдөө ажахын налог

(Асуудалнуудта харюу)

Асуудал: Хүдөө ажахын налог ажахын ба политическэ ямар удхашанартайб?

Харюу: Гүрэнэй социалистическэ предприятинуудай таһалгаряагүйгөөр ургажа байгаа нөөсэлгэ хадаа СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гол эшэ үндэһэниинь боложо, манай орон дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа зохёон байгуулхы асари ехэ хүдэлмэринүүдые һаадгүйгөөр, финансировалха ябадал хангагдадаг байна. Арад зонһоо ородог налогой, илангаяа олон миллион таряашадай ажахыһаа ородог хүдөө ажахын налогой түлбэринүүд Гүрэнэй бюджедэй олзо доходууд соо бага бэшэ һуури эзэлнэ.

Хүдөө ажахын налогой горьтойхон хубинь нютагай бюджедүүдтэ орожо, һургуулинуудые, больницануудые, хүүгэдэй садуудые ба яслинуудые, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые финансировалгада зорюулагдана. Тиимэһээ хүдөө ажахын налог хадаа советскэ деревниин культурна хүгжэлтэдэ туһаллаг юм. Жэшээлхэдэ, Бурят-Монгол АССР-эй 1950 оной нютагай бюджедэй олзо доходто хүдөө ажахын налогой 50 процентнь орохо байна.

Хүдөө ажахын налог хадаа колхознигуудай хубиин интересүүдые колхозуудай ба гүрэнэй интересүүдтэй зүбөөр зохилдуулха ябадалда зорюулагданхай. Хүдөө ажахын налог тухай хуулиин ёһоор, колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэе мүнгөөр ба натураар абаһан олзо, хэдышье ехэ хэмжээтэй һаа, налог түлэлгэһөө гүйсэд сүлөөлэгдэнэ. Колхознигуудай хубиингаа ажахыһаа оруулдаг олзодо налог ашагдадаг байна. Юуб гэхэдэ, колхозуудай ниитын баялигай ургаха тудам олонхи колхознигууд ажалта үдэрнүүдтэе нилээд ехэ түлөөһэ натураар ба мүнгөөр абадаг болоо. Хүдөө ажахын налогой иимэ системэ хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхэ зорилготой зохилдодог ба колхознигуудай олзо олоходоо өөһэдынгөө хубиин ажахыһаа бэшэ, харин колхозоор дамжуулжа олоһониинь дээрэтэхэ гэжэ харуулдаг байна.

Колхозуудта ажалай жаяг заршам бэхижүүлхэ зорилготой тааралдуулан, хубиин ажахыһаа абадаг олзын хэмжээгэй жэшээгээр хүдөө ажахын налог ашаха прогрессивнэ метод хэрэглэгдэнэ. Энэ метод хадаа зарим колхознигуудай зүгһөө хубиингаа ажахыда анхарал табилгаяа шангадхаад, ниитынгээ ажахыда анхарал табилгаяа һуларуулхагүйн тулада хэрэглэгдэнэ.

Асуудал: Хүдөө ажахын налог тухай хуулиин ёһоор ямар хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдонхойб, хэндэ тэдэ хүнгэлэлтэнүүд үгтэдэг бэ?

Харюу: Хүдөө ажахын налог тухай хуулиин ёһоор хэдэн олон хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдонхой. Зарим хүнгэлэлтэнүүдынь наһажаал гражданинуудта, инвалидуудта, сэрэгэй алба хэгшэдтэ, гэнтын аюулһаа хохидоһон хүнүүдтэ, нютаг урилагшадта үгтэдэг байна. Хүнгэлэлтэнүүдэй нүгөө зариманиинь арадай ажахын зарим һалбаринуудай хүгжэлтэдэ туһалха ябадалда зорюулагданхай, жэшээлхэдэ, алтанай ба платинова промышленностьда алта ба платина бэдэрэгшэдтэ, нүүрһэнэй, марганцева, сланцева промышленностьда газар доро хүдэлмэрилэгшэдтэ, модо бэлэдхэлдэ ябажа байһан колхознигуудта хамаарана. Мүн колхознигуудай ажахыда ашагдадаг налог үмсын ажахыда ашагдадаг налогһоо хоёр дахин бага байдаг.

Бүлэ дотор ажал хэжэ шадаха ба шадахагүй гэшүүдэй тоо дээрэһээ дулдыдуулан хэдэн олон хүнгэлэлтэнүүд үгтэдэг юм. Хүдөө ажахын налогоор хүнгэлэлтэ үгэхэдөө, I ба II группын инвалидууд, полевой ба бусад хүдэлмэринүүдтэ хабаадажа шадахагүй эрхэтэн дутуу хүнүүд, 60 ба дээшэ наһатай эрэгтэйшүүл, 55 ба дээшэ наһатай эхэнэрнүүд, 16 наһа хүрөөгүй хүүгэд хүдэлмэри хэжэ шадахагүй хүнүүд гэжэ тоологдодог. Жэшээлхэдэ, 1950 ондо хүдөө ажахын налог тохоходо 1890 ондо түрэһэн эрэгтэйшүүлые, 1895 ондо түрэһэн эмэгтэйшүүлые, 1934 онһоо хойшо түрэһэн хүүгэдые ажал хэжэ шадахагүй хүнүүд гэжэ тоологдохо ёһотой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай инвалидуудта ехэнүүд хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдонхой. Хэрбээ бүлын составта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I группын инвалид ороһон ба ажал хэжэ шадаха нэгэ гэшүүнэй байбал, тэрэ ажахы налогһоо сүм хүнгэлэгдэхэ байна. Хэрбээ бүлын составта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II-дохи группын инвалид ороһон ба ажал хэжэ шадаха нэгэ гэшүүнтэй аад, 8 наһа хүрөөгүй үхибүүтэй байбал баһал иимэ хүнгэлэлтэ абаха байна.

Дайнай ба ажалай I ба II группын бусад инвалидуудай ажахынууд хэрбээ бүлэ доторынь ажал хэжэ шадаха хүнэй үгы һаа налогһоо сүм хүнгэлэгдэхэ, ажал хэжэ шадаха хүнэй бии һаань, тохогдоһон налогойнь 50 процент хүнгэлэгдэхэ байна.

Хэрбээ һамганһаань ондоо ажал хэжэ шадаха хүн үгы аад, 8 наһа хүрөөгүй үхибүүтэй байбалынь, тэрэнһээ аха үхибүүдэй биишье һаань, сэрэгэй алба хэгшэдэй бүлэнэр налогһоо сүм хүнгэлэгдэхэ байна.

Хүдөө ажахын налогоор хүдөөгэй интеллигенцидэ мүн хүнгэлэлтэнүүд үгтэдэг. Хүдөөгэй эхин, долоонжэлэй ба дунда һургуулинуудай багшанар, мүн эдэ һургуулинуудай физическэ бэлэдхэлэй һургагшанар, хүүгэдэй байшангуудта хүдэлмэрилдэг хүмүүжүүлэгшэд ба ажалай талаар инструкторнууд; тусхай эрдэмтэй агрономууд, зоотехнигууд, газар эсхэмжэлэгшэд, мелиораторнууд; тусхай эрдэмтэй медицинскэ ба ветеринарна врачууд, госсанинспекторнууд, фельдшернууд ба акушеркэнүүд; МТС, МТМ ба совхозуудай директорнууд, инженернүүд ба ахалагша механигууд налогһоо сүлөөлэгдэдэг байна. Багшын, зоотехнигэй гү, али ондоо мэргэжэлтын хэрбээ бүлын толгой гү, али ажахыдаа гансаараа ажал хэжэ шададаг аад, хүдөө нютагта хүдэлмэрилдэг байбалынь эдэ бүхы хүнгэлэлтэнүүд хүдөөгэй интеллигенцидэ үгтэдэг байна.

Бэдэрэлгын хүдэлмэри хэдэг ба алта, платина, шухаг металлнуудые, сагаан туулга ба слюда малтан абадаг предприятинуудтай хэгдэһэн договорой ёһоор ба тэдэнэй зүбшөөлөөр олзоборилгодо бүлэ соохоонь ажал хэжэ шадаха гэшүүдэй хүдэлмэрилжэ байһан ажахы мүн лэ налогһоо хүнгэлэгдэхэ байна. Мүн бүлые толгойлогшын гү, али ажал хэжэ шадаха ондоо гэшүүнэйнь нүүрһэнэй промышленностиин газар доорохи хүдэлмэридэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг ажахынууд, мүн бүлэ соохоонь ажал хэжэ шадаха гэшүүдэй гүрэнэй шатаар бэелүүлэгдэжэ байгаа модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ жэлһээ доошо бэшэ болзороор бэхижүүлэгдэһэн колхознигуудай ажахынууд налогһоо баһал хүнгэлэгдэнэ.

Асуудал: Хүдөө ажахын налог ямар болзорнуудта түлэгдэдэг бэ, налог түлэгшэдтэ ямар харюусалга тогтоогдонхойб?

Харюу: Хүдөө ажахын налог хадаа гурба дахин һубарюулжа адли хубинуудаар түлэгдэдэг юм. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной августын 9-нэй № 949 тогтоолой ёһоор мүнөө жэлдэ налог түлэхэ болзорнууд сентябриин 10-да, ноябриин 1-дэ, декабриин 1-дэ тогтоогдоһон байна.

Бюджет соо хүдөө ажахын налогой ямар үлхашанартай байһые ба советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ налогой ямар ехэ үүргэтэй байһые ойлгоһон колхознигууд гүрэнэйнгөө урдахи финансова уялгануудые зүбхэн болзор соонь бэшэ, харин болзорһоонь урид дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд ба финансова органууд хадаа эдэ патриотическа эрмэлзэлгые ... болохоор һайшаан дэмжэхэ ... налог түлэлгөөр түрүүшүүлэй ... хэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһо... той.

Хэрбээ тогтоогдоһон болзорнууд соо налогоо түлөөгүй һаань, доё... хотондо зэмэ ашагдадаг юм. Налог түлэлгээ удааруулһанай түлөө, хүдөө ажахын налог тухай Хуулиин 34-дэхи статьягай ёһоор, үдэр бүхэндэ налогой ... процент түрсэ абтадаг байна. Налог түлэхэ болзо... хүсөөд байхада доёмхотой ... зөөринь бэшэглэдэг ба хэрэгтэй арадай сүүдтэ үгтэдэг байна. Гүрэнэй шиидхэбэреэр доёмхые түлэжэ хүшэхүрхөөр зөөринь ... талаг байха юм. Налогоо хэд... удаа түлэхэгүй ябадал гаргагша... хуулиин харюусалгада хабаад... лагдадаг байна.

Налог түлбэриин гуримые нарин... наар сахилга ба деревниин ажа... шадай хүдөө ажахын налог... хаһа саг соонь түлэлгэ хадаа гүрэнэй урдахи тэдэнэй шухала уялга мүн.

В. Минеев,

БМАССР-эй финансынуудай Министерствын налоговой ... һагые даагша, финансова ... банай советник.

Харюусалгатай редакторай орлогшо **Ц. Б. БУДАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7 85, отв. секретаря—3 23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02404. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000